

דף פעילות בנושא עסקאות של קטינים

1. צפו בסרטון "עסקאות של קטינים" באתר המועצה הישראלית לצרכנות. אם אין באפשרותכם לצפות בסרטון, קראו את האירוע:

"אתה לא תתחרט, אח שלי!"

שי ואריק צעדו ברחוב בדרכם חזרה מבית הספר, כשפתאום פנה אליהם גבר צעיר שעמד בצד הדרך: "היי, אחים שלי! מה שלומכם? הכול דבש?" הוא אמר בנחמדות.

"בטח!", ענו שי ואריק.

"בני כמה אתם?" שאל האיש.

"16. למה?" ענה אריק.

האיש התעלם משאלתו של אריק והשיב בשאלה: "יש לכם כרטיס אשראי?"

"כן. למה?" ענה שי.

"אני סוכן של אחת חברות הסלולר הטובות בארץ. יש לנו עכשיו מבצע לפנים: 5 מכשירים במחיר סוף הדרך, ממש בדיחה".

"כמה?" שאל אריק.

"רק 100 שקלים לחודש ואתם מקבלים 5 מכשירים סוף הדרך. וזה עוד לא הכול: יש לכם גם אינטרנט תותחי. אתם יכולים לגלוש חופשי ב-20 שקלים בחודש. ויש לכם גם שיחות וידאו, מולטימדיה, מצלמה שחבל על הזמן... אז מה אתם אומרים?"

"20 שקל לחודש? זה כלום", אמר שי לאריק.

"וּעוֹד 5 מכשירים, ממש חינם", התלהב גם אריק. "אבל ההורים שלי לא יסכימו", הוא הוסיף בצער.

"בנוסף, אתם מקבלים גם מארז של הסדרה 'הפוכים'!", אמר סוכן המכירות, שהרגיש שהוא חייב להלהיב אותם עוד קצת כדי שיסכימו לקנות. "אז מה אתם אומרים?"

"ההורים שלי לא יסכימו", חזר ואמר אריק.

"אז אתה תחתום ותביא לו מכשיר אחד", פנה הסוכן ואמר לשי.

"מתאים?" שאל אריק את שי.

"מצדיו...", אמר שי.

שי חתם על טופס ביצוע העסקה.

שיחת טלפון בין אימא של שי לנציג המכירות של חברת הסלולר, לאחר חודש...

אימא של שי (נסערת): "תשמע, מי נתן לכם רשות לחתום על חוזה עם הבן שלי?! הוא תלמיד בבית ספר! מאיפה יש לו בכלל כסף לשלם על דברים כאלה?!"

נציג החברה: "גברתי, הבן שלך שלך שלף כרטיס אשראי והתחייב ל-3 שנים".

אימא של שי: "תשמע... תשמע... אתה חייב להבין. זאת פשוט טעות. אין מצב שהבן שלי היה משתמש במכשירים האלה אילו היה יודע..."

נציג החברה (קוטע את דבריה בכעס): "גברתי. בנך חרג מחבילת הגלישה של 20 ש"ח לחודש. סכום מספר דקות הגלישה וזמן האוויר שקבע בנך הוא 6000 ש"ח לחמשת המכשירים".

אימא של שי (בטון מתחנן): "הוא לא ידע... הוא לא ידע את התנאים האלה שאתה אומר לי עכשיו. הוא באמת חשב שהוא משלם רק 20 ש"ח בחודש".

נציג החברה: "מה את טוענת, גברתי, שאיש המכירות שלנו שיקר לבן שלך?".

אימא של שי: "אני לא אומרת שהוא שיקר, אבל אם הוא היה אומר לבן שלי..."

נציג החברה (שוב קוטע את דבריה בחוסר סובלנות): "גברתי, אנחנו לא בייביסיטרו! בנך הוא בן אדם בוגר. יש לו כרטיס אשראי והוא התחייב לעסקת אשראי מול חברתנו. אנחנו רק עושים את העבודה שלנו!".

אימא של שי (על סף ייאוש): "כן... אבל הוא בסך הכול ילד. הוא לא מכיר את האותיות הקטנות של החודים".

נציג החברה: "גברתי. אני מרגיש שאנחנו טוחנים מים. אם לא תשלמו עד סוף החודש אנחנו ניאלץ, כמו שכתבנו במכתב, לפנות לערכאות משפטיות".

אימא של שי: "שמע, אני מתחננת בפניך. הוא חילק את המכשירים האלה בין החברים שלו. הוא לא ידע על הסכומים האלה. הוא גם לא ידע על ההגבלות בזמן הגלישה ובזמן האוויר. אתה חייב להתחשב ולבטל את העסקה הזאת".

נציג החברה: "גברתי. הסבלנות שלי פוקעת. בנך חתם על מסמך ברור. זו חוכמה קטנה מאוד לבצע עסקאות ולהתחייב על סכומים ואז להתעורר ולהתחרט. יש לך עד סוף החודש להסדיר את התשלום".

אימא של שי: "אבל 6000 שקל זה סכום מטורף. מאיפה יש לי כסף לשלם אותו?! זה לא הגיוני. אני אפנה למועצה לצרכנות".

אימא של שי פנתה לרפי, השכן שעובד במועצה לצרכנות, וסיפרה לו מה קרה.

שיחה בין אימא של שי לרפי:

אימא של שי: "אז מה אתה אומר?"

רפי מהמועצה לצרכנות: "קודם כל, יש לי בשורות טובות".

אימא של שי: "בשורות טובות? מה, שאפשר לפרוש את הסכום לתשלומים?"

רפי: "יותר מזה. אפשר לבטל את העסקה".

אימא של שי (לא מאמינה למשמע אוזניה): "לבטל את העסקה? מה זאת אומרת? הוא שילם בכרטיס שלו".

רפי: "נכון, הוא שילם בכרטיס שלו, אבל הוא קטין".

אימא של שי: "קטין? זה תופס גם לגבי כרטיס אשראי?"

רפי: "כן. דברים כאלה קורים כל הזמן. סוכן מכירות מגיע, מפתה את הילד ב-DVD או בכל מתנה מדליקה אחרת, קולט מקילומטר שהילד לא מבין כלום מהחיים שלו ובטח לא יודע לקרוא חוזים. לפעמים הוא גם מעלים פרט אחד או שניים קריטיים מהעסקה

... הופ! יש לו חוזה שמכניס לו כסף טוב".
אימא של שי: "זה ממש ניצול".
רפי מהמועצה לצרכנות: "לגמרי. החוק מכיר בבעייתיות של עסקת אשראי עם קטינים, ולכן מחייב את ההורים לחתום על כל עסקה".
אימא של שי: "לא חתמנו...".
רפי מהמועצה לצרכנות: "לא חתמתם - אין עסקה. אם עסקת האשראי בתשלומים נעשתה ללא אישורכם, על פי החוק היא בטלה. גם אם הייתה זו עסקה רגילה, לא בתשלומים, הייתם יכולים לבטל את העסקה תוך חודש ימים, ולעתים אף יותר, מהמועד שבו נודע לכם עליה.

מה אומר על זה רפי מהמועצה לצרכנות?

- עסקת אשראי בתשלומים של קטין שנעשתה ללא אישור הורה, בטלה.
- עסקה רגילה (שלא בוצעה בתשלומים) של קטין, אשר נעשתה ללא אישור הורה, אפשר לבטלה תוך 30 יום מהמועד שנודע להורה על העסקה.

2. ענו על השאלות:

א. מה הבעיה באירוע?

ב. על איזה חוק עבר סוכן המכירות?

ג. אבא של רווית, נערה בת 16 מרחובות, גילה שבתו עשתה מנוי לעיתון "שחרית לנוער" בעלות של 200 ש"ח לחודש. המחיר נראה לו מופקע. מה כדאי לו לעשות?

ד. נניח שקניתם נעלי ספורט חדשות. ליד הקופה בחנות הנעליים תלוי השלט "אין החזרות". חזרתם הביתה, מדדתם שוב את הנעליים והחלטתם שצבע הנעליים לא מוצא חן בעיניכם. כיצד תנהגו?

ה. כיצד הייתם ממליצים לצרכנים לנהוג, כדי להימנע מפגיעה בזכויות שלהם? נסחו 3 כללים מנחים להתנהגות צרכנית נבונה.

שימו לב: עליכם לנסח כלל - לא חוק.

כלומר, אל תנסחו חוק שהפרה שלו גוררת ענישה, אלא נסחו כלל התנהגות, 'עשה ואל תעשה', שיעזור לצרכן להתמודד עם בעיות צרכניות, כמו זו שתוארה בסרטון.

